

Sofronoff-suku kokoontui elokuun alussa Helsingissä. Kokouspaikkana oli Karjalatalo Käpylässä. Nykyään erilaisia suomenkielisiä sukunimiä on sukuun kuuluvilla käytössä paljon. Sukuseuran puheenjohtajaksi valittiin eturivissä toisena vasemmalta istuva Eeva-Kaisa Linna.

Sofronoffin suvusta tuli kauppiaita Satakuntaan

Sofronoff-sukuseura kokoontui 4. elokuuta Karjalatalolla Helsingissä. Kokous oli vuonna 1995 perustetun seuran kuudes.

Sofronoff-suku piti jo kesällä 1993 ensimmäisen alustavan tapaamisen hoteli Ellivuoressa Vammalassa sekä vuotta myöhemmin laajemman valmistelevan kokouksen Kiukaisten Panieliassa. Vuonna 1994 oli tullut kuluneeksi 150 vuotta Uhtualla syntyneen **Nikolai Sofronoffin** syntymästä.

Suvun kantaisänä pidetään Pohjanmaalta Venaan avioliiton myötä muuttanutta **Timo Iivanpoika Sofronoffia**. Suvun vaiheita on tutkinut Tampereen yliopiston professorina työskennellyt **Raimo Ranta**. Hän oli vaimonsa **Maijan** (os. Lammela) kanssa yksi seuran alullepanijoista ja kuluksen kesän sukukokouksessa hän kertoi Sofronoffien elämänvaiheista 1800-luvun lopussa ja 1900-luvun alussa. Seuraavassa kerrotaan suvun henkilöistä Rannan esityksen pohjalta.

Raimo Ranta on hankki-

nut tietoja suvusta Arkangelin valtionarkistosta, jonne Vienan asiakirjat on sijoitettu 1700-luvun puolivälistä lähtien. Arkistossa säilytetään alueen seurakuntien pääkirjoja (1793–1916), joissa esitellään perheet kylittäin ja talouksittain.

Arkangelin valtionarkistossa on vuodesta 1828 lähtien tietoja syntymistä, avioliitoista ja kuolinajoista. Kastettujen luetteloissa on tietoja lapsesta ja hänen vanhemmistaan sekä kummit ja kastepappi. Vienan osalta tiedoissa on kuitenkin puutteita ja osa kuolintiedoista on Petroskoin arkistossa. Arkangelin arkistossa on paljon lähteistöä, joka valaisee Vienan sukujen maaomaisuutta, varallisuutta, verotusta, sivuelonkeinoja ja muuta yleistä toimintaa.

Raimo Rannan mukaan Sofronoffeja koskeva tutkimus edistyi melko hyvin 1990-luvun lopulla, kunnes tyssäsi yllättävään hinnan

nousuun. Arkangelin valtionarkiston esimieheksi tuli pankinjohtaja, joka nosti kopiosivun hinnan kymmenkertaiseksi. Jäljentäminen oli tuolloin pakko keskeyttää.

Muitakin tiedon tallennuspaikkoja on käyty läpi. Esimerkiksi Joensuun maakunta-arkistossa on vajaa hyllymetri pääkirjojen kopioita kaikkien käytettävissä. Lisäksi siellä on 1700-luvun puolivälin asiakirjajäljenteitä Vienan Kemian kihlakunnasta.

Paluu Uhtualta Länsi-Suomeen

Kun Arkangelin kuvernementin rippikirjat Uhtuan seudulta alkavat Arkangelin valtionarkistossa vuodesta 1793 Kemian kihlakunnasta, niissä kerrotaan, että **Simo Sofronoff** on 49-vuotias. Hänellä oli tuolloin huollettavanaan vaimo ja 11-vuotias poika.

Simon nuorempi veli **Timo eli Timofei** oli syntynyt vuonna 1756. Hän oli 37-vuotias ja naimisissa **Akulinan** kanssa. Elossa olevia lapsia ei ollut. Timon

perhe karttui Uhtuan Lamminpohjassa sittemmin ainakin kahdella pojalla, joista molemmat olivat **Iivanoita** syntymäaikansa mukaisesti.

Vanhempi Iivana syntyi 1810-luvulla ja nuorempi 1820-luvulla tai seuraavan vuosikymmenen alussa. Veljeksillä saattoi olla kolmaskin veli **Foma eli Homa**, joka näyttää niin ikään syntyneen Uhtuan Lamminpohjassa 1830-luvun alkuvuosina.

Timo-isä omaksui nopeasti venäläisen laukku-kauppasysteemin, jota hänen appensa harjoitti. Lähtö Suomen puolelle oli helppoa sikäläkin, että sukulaisia asui Pohjanmaalla ja Kainuussa.

Vanhempi Iivana-poika seurasi isäänsä kaupittellen tuotteita ja tavaroita Etelä-Pohjanmaalla ja Satakunnassa. Myös nuorempi Iivana lähti reppuriksi Suomeen, Satakunnan ja Varsinais-Suomen suuntaan.

Homa Sofronoff suunnasi kulkunsa Tornionjokilaaksoon ja Ruotsin länsipohjaan. Varsin huomattava

alue Suomea siis kuului perheen reviiiriin 1800-luvun keskivaiheilla.

Maanviljely ja karjanhoito eivät elättäneet Timon kasvavaa perhettä. Vaikka Uhutjoki ja Keski-Kuitti tarjosivat runsaitakin kalansaa- liita ja metsä riistaa, nahko- ja ja turkiksia, ei se riittänyt. Kaupanteosta muodostuikin sitten pääelinkeino.

Raumasta tuli Sofronoffien uusi kotipaikka, kun Ivan Sofronoff perusti sinne Hauenkuonoon oman kaupan 1870-luvun alkuvuosina. Hän saapui Raumalle 22-vuotiaana ja meni samana vuonna eli 1874 naimisiin. Avioituttuaan kauppias Lehtisen sisaren kanssa langot perustivat yhteisen liikkeen Lehtinen&Sofronoff vuonna 1875 torin varrelle, raatihuoneen viereen.

Kauppa siirtyi 1880-luvulla kokonaan Ivanille, joka laajensi toimintaa niin, että liikkeestä tuli tukku- ja vähittäiskauppa. Toimintaa jatkoi myöhemmin Ivanin poika **Valle** eli **Vladimir Sofronoff** (sittemmin Sovero).

Kauppias Ivan Sofronoff kuoli vuonna 1909 Raumalla. Hän oli keskeinen vaikuttaja Rauman kunnalliselämässä. Hän kuului kaupunginvaltuustoon vuosina 1886–1906. Karilan huvila sataman edustalla tuli kaupungin silmätekeville tutuksi kesäiseksi vierailukohteeksi etenkin juhannuksen viettopaikkana. Huvila rakennettiin 1880-luvulla.

Ivan Sofronoff kuuluu myös raumalaisen *Länsi-Suomi*-sanomalehden perustajiin. Vapaiden poliittisten tuulien puhaltaessa vuonna 1905 perustettiin *Länsi-Suomi*, joka kytketty Ivanille läheisen suomalaisuuden puolueen toimintaan.

Velimies, Nikolai Iivanpoika Sofronoff oli syntynyt 1844. Hän olisi saatanut jäädä Uhtualle, ellei Ivan-veli olisi viestittänyt Raumalta, että Nikolaille olisi mahdollisuus perustaa kauppa Rauman lähistölle. Niin Nikolai jätti Vienan Karjalan ja aloitti 1870-luvun jälkipuolella kauppiana Kiukaisten Paneliassa, joka oli vireä käsityöläis- ja talonpoikaiskylä. Muu perhe jäi vielä toistaiseksi Uhtualle.

Seuraavakin polvi ryhtyi kauppiaksi

Koska Suomessa ei ollut vielä elinkeinovapautta ja liiketoimintaan tarvittavan luvan anoja oli Vienasta tullut, maakaupan lupahakuprosessi oli Nikolaille mutkikas ja aikaa vievä prosessi. Paikalliset yrittäjät sitä paitsi vastustivat vieraan tuloa.

Vasta kun virallinen vahvistus kauppaan saatiin 1880-luvun alussa, **Maria**-puoliso poikineen saapui uudelle kotiseudulle. Kolmas poika **Ivan** (myöhemmin Ilja) syntyi loppiaisenä 1881 Paneliassa, vaikka hänet kirjattiinkin Uhtualle 25.12.1880.

Nikolain ja Marian perhe karttui vielä kahdella tyttärellä, joista vanhempi kuoli pian syntymän jälkeen. Kun Maria-äiti kuoli marraskuussa 1890, **Jermi**-esiköisen koulunkäynti Raumalla keskeytyi. Hän joutui auttamaan isäänsä kaupanpidossa. Myöhemmin Vienasta tuli perhettä auttamaan Nikolain sisaret **Maria** ja **Irinja** eli **Ida**.

Vuonna 1896 Nikolai anoi itselleen ja pojilleen Suomen kansalaisuutta. Hän itse saikin sen, mutta pojat Jermi ja Valle eivät, koska he olivat täyttäneet 15 vuotta ja olivat Venäjän asevelvollisuuden alaisia.

Nikolai eli leskenä miltei koko 1890-luvun ajan. Vasta, kun pojat olivat varttuneet aikuisiksi, hän meni naimisiin eurajokelaisen **Vendla Sofia Stenbergin** kanssa.

Jermi-poika oli tuolloin sotaväessä Novgorodissa ja Valle oli avannut oman liikkeen Hinnerjoella. Myös Ilja-poika oleskeli siellä paljon veljeään autellen. Myöhemmin hän perusti oman kaupan Honkajoelle.

Jermi otti isänsä kaupan hoitoonsa armeijasta palattuaan. Isä-Nikolai siirtyi tekemään kauppaa Kiukaisten Köyläpolveen.

Nikolain ja Vendla Sofian uuteen perheeseen syntyi ensin **Anton** vuonna 1901, sitten **Pavel** eli **Paa-vo** vuonna 1903 ja **Feodor** eli **Teodor** (myöhemmin **Teuvo**) vuonna 1905.

Nikolai oli jo yli 60-vuotias ja hän kuoli joulun

alla 1907 kuopuksen ollessa kaksivuotias.

Lisää sukua tuli Länsi-Suomeen

Nikolain sisar **Evdokia** eli **Joudokei** oli syntynyt 1849 ja oli Nikolai-veljeään lähes viisi vuotta nuorempi. Hän löysi puolison Uhtualta, **Nikiforus Teronpoika Dorofejffin**. Esikoinen syntyi 1872 ja sai nimen **Andrei** (Terosen Ontrei).

Perheen isä kuoli varhain ja lasten oli alettava elättää itseään aikaisin. Niinpä Andrei saapui 1880-luvun lopulla enonsa luo Paneliaan. Kaupunki kiehtoi häntä kuitenkin enemmän ja hän päätyi Ivan-enonsa luo Raumalle kauppa-apulaiseksi.

Andrei kävi oppikoulua Raumalla ja Turussa. Kun hän oli 1890-luvulla tutustunut myös Ruotsin liike- ja tehdaslaitoksiin, Ivan halusi hänen jäävän omaan liikeseensä töihin ja Andreista tulikin Ivanin oikea käsi.

Andrei avioitui pietarilaisen **Olga Blomqvistin** kanssa 1890-luvun puolivälinmaissa. Nimensä suomentaneesta **Antti Alangosta** tuli Rauman torin varrella sijaitsevan kauppakartanon omistaja vuonna 1925.

Asiakaskunta säilyi suurin piirtein ennallaan. Kauppa kannatti ja Antti vaurastui. Kurkelan huvilasta tuli suvun ja asiakaskunnan keskipiste etenkin kesäaikaan. Antti ehti nauttia uudesta kesäasunnostaan kuitenkin vain muutaman vuoden, sillä hän kuoli kesällä 1936.

Antti houkutteli Uhtualta myös Ivan-veljensä enonsa luo Satakuntaan. **Ivan Dorofejff** kokeili siipiään kaupan alalla ensimmäisen kerran 1890-luvun puolivälissä Hinnerjoella.

Sittemmin hänellä oli liike Uudessakaupungissa, josta hän siirtyi Ylä-Satakuntaa ja päätyi Kuruun, jossa Andrei-veli oli avannut kaupan talvella 1902 ja lopettanut sen jo vajaan vuoden kuluttua.

Myös Evdokian **Sakari**-poika muutti Uhtualta Raumalle vuonna 1895. Myöhemmin hän ryhtyi opiskelemaan oikeustieteitä. Val-

mistuttuaan hän meni naimisiin Ruovedellä asuneen vienalaistaustaisen kauppiaan tyttären **Maria Tichanoffin** kanssa. Sakari oli innokas Vienan puolestapuhuja ja hän toimi aktiivisesti vuonna 1906 perustetussa Vienan Karjalaisten Liitossa.

Toisen sortokauden aikana hän joutui venäläisten viranomaisen silmätsiksi ja oli vähällä saada karkotuksen Siperiaan. Sakari vangittiin Pietarin kautta Vienaan ja Solovetskiin suuntautuneella häämatkallaan, jonka hän teki nuorikkonsa kanssa kesällä 1910.

Oppaana toimineen ja taitavana pappina kunnostautuneen **Pantsun** ansios- ta Sakari ja Maria päästettiin vapaaksi.

Sakarin ja Marian esiköinen syntyi Raumalla. Sakari nimitettiin vuonna 1912 Kurun ja Teiskon piirin nimismieheksi. Sittemmin hän toimi Lahden ja Tampereen poliisipäällikkönä.

Parille syntyi kaikkiaan viisi tytärtä. Kun Sakari sai viran Helsingistä, perhe muutti Suomenlinnaan. Siellä Sakari kuoli syksyllä 1942.

Evdokian tytär **Anna** tuli Länsi-Suomeen miehensä **Ivan Mitrofanoffin** kanssa. He aloittivat kaupanpidon ensin Virroilla. Ivan oli siellä vuoteen 1904 asti ja muutti kauppiaksi Rovaniemelle. Myös tämä pari osallistui aktiivisesti Vienan Karjalaisten Liiton perustamiseen vuonna 1906.

Kaukonieni-nimen ottanut perhe muutti Rovaniemeltä Kuusamoon, jossa he avasivat kaupan vuonna 1913 Heikkilän kylässä. Kolmen vuoden kuluttua liike siirrettiin kirkonkylään. Iivo kuoli talvella 1937 ja Anni 20 vuotta myöhemmin.

Eipä tiennyt savolainen kaskitalonpoika lähtiessään joskus 1500-luvun puolivälissä Säämingin seudulta muualle onneaan etsimään, millaisilla asuinpaikoilla ja millaisissa tehtävissä hänen jälkeläisensä myöhemmin vielä ovat.

Tämän suvun tarina luonnollisesti jatkuu, mutta tässä jutussa kerrottiin vain, kuinka monta kauppiasta sama perhe tuotti.